

THE IMAGE OF MOTHERLAND AND THE PEOPLE IN THE POETRY OF IBRAYIM YUSUPOV

Bakhitli Saribaev

Teacher of Nukus branch of Uzbekistan State University of Physical Culture and Sports

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15208638>

ARTICLE INFO

Received: 06th April 2025

Accepted: 13th April 2025

Online: 14th April 2025

KEYWORDS

Ibroyim Yusupov, Karakalpak poetry, homeland, national identity, cultural heritage, patriotism, resilience, poetic imagery, symbolism.

ABSTRACT

In this article, the theme of homeland and people in the poetry of the famous Karakalpak poet Ibrayim Yusupov is distinguished by its deep patriotism and emotional richness. His works vividly depict the beauty of Karakalpakstan, the struggle and resilience of the people, and the cultural heritage that connects them. Yusupov expresses a sense of national identity and devotion to the Motherland through the use of strong images, metaphors, and symbolic meanings. This study emphasizes that his poetry is a reflection of historical struggles and serves as a source of inspiration for future generations. Furthermore, this article examines the extent to which his poetic expressions align with the broad literary traditions that celebrate national pride and cultural identity. In this article, by analyzing the poet's recurring themes and stylistic choices, his constant influence on Karakalpak literature is clarified.

IBRAYIM YUSUPOV SHE'RIYATIDA VATAN VA XALQ OBRAZI

Baxitli Saribaev

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti Nukus filiali o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15208638>

ARTICLE INFO

Received: 06th April 2025

Accepted: 13th April 2025

Online: 14th April 2025

KEYWORDS

Ibroyim Yusupov, qoraqalpoq she'riyati, ona yurt, milliy o'zlik, madaniy meros, vatanparvarlik, matonat, poetik obrazlilik, ramziylik.

ABSTRACT

Ushbu maqolada qoraqalpoq xalqining atoqli shoiri Ibroyim Yusupov she'riyatida ona yurt va xalq mavzusi chuqur vatanparvarlik va hissiyotga boyligi bilan ajralib turadi. Uning asarlarida Qoraqalpog'istonning go'zalligi, xalqning kurashi va matonati, ularni bir-biriga bog'lab turgan madaniy meros yorqin tasvirlangan. Yusupov kuchli obrazlar, metaforalar va ramziy ma'nolarni qo'llash orqali milliy o'zlikni anglash va vatanga sadoqat tuyg'usini ifodalaydi. Ushbu tadqiqot uning she'riyati tarixiy kurashlarning aks etishi va kelajak avlodlar uchun ilhom manbai bo'lib xizmat qilishini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, ushbu maqolada uning she'riy ifodalari milliy g'urur va madaniy o'ziga xoslikni tarannum etuvchi keng qamrovli adabiy an'analarga qay

darajada mos kelishi ko'rib chiqiladi. Ushbu maqolada shoirning takrorlanuvchi mavzulari va uslubiy tanlovlarini tahlil qilish orqali uning qoraqalpoq adabiyotiga ko'rsatgan doimiy ta'siriga oydinlik kiritilgan.

Kirish

Qoraqalpoq xalqining atoqli shoiri Ibroyim Yusupov o'zining chuqur vatanparvarligi va xalqiga bo'lgan kuchli munosabati bilan keng tanilgan. Uning she'riyatida milliylik, yurt go'zalligi, qoraqalpoq xalqining kurashlari yorqin aks etgan. Yusupov kuchli obrazlar va hissiy teranlik orqali o'z xalqi ruhining mohiyatini aks ettiradi. Ushbu maqolada shoir she'riyatida Vatan va xalq timsoli haqida fikr yuritilib, adib ijodining ahamiyati haqida so'z yuritiladi. Bundan tashqari, Yusupov she'riyatida Qoraqalpog'istonning tashqi go'zalligi tasvirlanibgina qolmay, uning tarixiy va ijtimoiy voqeligi ham qalamga olinadi. Uning she'rlarida xalq boshiga tushgan qiyinchiliklar, jumladan, iqtisodiy qiyinchiliklar, madaniyatni saqlab qolish uchun kurashlar va siyosiy o'zgarishlarning ta'siri aks ettirilgan. Natijada uning asarlari ham milliy g'urur tarannumi, ham yaxshi kelajakka intilib, o'tmishni eslashga da'vat bo'lib xizmat qilmoqda.

Avvalo, Yusupov asarlarida ona yurt obrazi markaziy o'rinni egallaydi. U qoraqalpoq zaminini xalqning tarixi, urf-odatlar va his-tuyg'ulari bilan chambarchas bog'liq bo'lgan muqaddas bir narsa sifatida tasvirlaydi. Shunisi diqqatga sazovorki, u ko'pincha Qoraqalpog'istonning tabiiy go'zalligini, uning daryolari, cho'llari va keng landshaftlarini tasvirlaydi, bu esa uning aholisining matonati va chidamliligining ramzidir. Bundan tashqari, uning she'riyati chuqur daxldorlik tuyg'usini ifodalaydi, Vatan shunchaki geografik joy emas, balki o'zlikni anglashning hissiy va madaniy asosi ekanligini ta'kidlaydi. Lirikada Vatan mavzusi doimiy mavzu bo'lib, uni har bir shoir ijodida uchratamiz. Ibroyim Yusupov esa Vatan, O'zbekiston, qoraqalpoq xalqini hayotiy misollar bilan tasvirlaydi. Shoir she'rlarining o'lmasligi va ommabopligi ham shunda.

*Bir jagim suw Bir jagim shòl bolmasa,
Jannet qurip bersende mèn barmayman,
Gul ham juwsan iyisi anqip turmasa,
Ol jerde mèn Qaraqalpaq bolmayman [1].*

"Bir tomchi suvsiz, bir tomchi cho'lsiz" misralarida har bir g'iyohdan tortib, ulkan bog'largacha shoirning Vatani ekani, usiz bir muddat yashay olmasligini yuqoridagi satrlarda e'tirof etadi. Ibroyim Yusupovning lirik qahramoni Vatanning har bir zarrasi bilan tirik ekani poetik tasvirlangan. Aynan jihatlar shoir ijodining o'ziga xosligini ta'minlaydi. Shunday insonlar borki, ular cho'lni bo'stonga aylantirib, o'z xalqi nomini dunyoga tarannum etadi. Ana shunday ulug' insonlardan biri qoraqalpoq xalqining sevimli shoiri, xalq shoiri Ibroyim Yusupov Vatan tuyg'usini o'ziga xos tarzda tasvirlaydi.

Bundan tashqari, Yusupov ona yurtning ahamiyatini kuchaytirish uchun ko'pincha metafora va ramzlardan foydalanadi. Masalan, u yerni mehribon onaga o'xshatib, uning asrovchi va hayotbaxsh xususiyatlarini ta'kidlaydi. Bu o'xshatish nafaqat uning Qoraqalpog'istonga bo'lgan ehtiromini aks ettiradi, balki o'quvchilarning chuqur his-

tuyg'ularini ham uyg'otadi. Binobarin, uning she'rlari tinglovchilarda kuchli vatanparvarlik va iftixor tuyg'ularini uyg'otadi.

*A'l hawada sayra, dostim, pırpırlap,
Saz benen sa'wbetsiz da'wran boldı ma.
Sen ko'kte, men jerde bunshelli shırlap,
Su'yমেগেnde onnan Watan boldı ma? [2]*

Shoir "Poshsha torg'ayga" she'rida yozadi. Shoir o'z vatanini shunday zavq bilan kuylashni ko'ngliga tugib qo'ydi. Uning she'rlari ana shunday keng qalbdan chiqqan ezgu tilaklar orqali Vatanga, xalqqa muhabbat tuyg'ulari bilan sug'orilgan. Millatning faol va ilg'or ruhi uning asarlarini o'ziga xos va mazmunli qiladi. Bundan tashqari, Yusupov she'riyatida ona yurt g'oyasi ko'pincha ajdodlar merosi bilan bog'lanadi, avlodlar avlodga o'tib kelayotgan an'analar va qadriyatlarni saqlab qolish muhimligi ta'kidlanadi.

Shuningdek, Yusupovning qoraqalpoq xalqini tasvirlashi ham muhimdir. Uning she'riyatida ular ko'pincha mehnatkash, bardoshli va madaniy ildizlari bilan chambarchas bog'liq holda tasvirlanadi. Ularning kurashlari, zafarlari, qiyinchiliklar oldida bukilmaligini ta'kidlaydi. Bu bilan u o'z millatining kuch-qudrati va matonatiga adabiy ta'rif yaratadi. Bundan tashqari, Yusupov asarlarida qoraqalpoq xalqining birligi va hamjihatligi tez-tez tilga olinadi. U ularning jamoaviy kuchi va umumiy merosi ularni birlashtirib, tarixiy qiyinchiliklarni yengishga qanday imkon berishini tasvirlaydi. U kurash va matonat mavzulariga e'tibor qaratib, xalq va ona-Vatanni bir-biridan ajratib bo'lmaydi, degan fikrni mustahkamlaydi. "Kunshıgıs jolawshısına" she'rida qoraqalpoq xalqining birligi, taqdiri mushtarakligi kuchli ekanini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, uning she'rlarida Qoraqalpog'istonning gullab-yashnashi va madaniy boyligiga hissa qo'shgan tarixiy shaxslar va kundalik ishchilar ko'pincha ulug'lanadi. Bu bilan ularning merosi kelajak avlodlar qalbidan yashashiga erishadi.

Yusupovning she'riy mavzularidan tashqari, uning ta'siri hozirgi qoraqalpoq adabiyoti va milliy ongga ham ta'sir qiladi. Ko'plab zamonaviy shoir va yozuvchilar uning asarlaridan ilhomlanib, vatanparvarlik, matonat va madaniy meros kabi mavzularni o'zlashtirdilar. Uning she'riyati shiddat bilan o'zgarib borayotgan dunyoda qoraqalpoq o'zligini saqlab qolish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Bundan tashqari, Yusupovning adabiyotga qo'shgan hissasi she'riyatning milliy o'zlikni shakllantirishdagi roli haqida munozaralarga sabab bo'ldi. Uning asarlari maktablar va oliy o'quv yurtlarida o'rganilib, yangi avlodlarning o'z adabiy va madaniy merosidan uzilmasligini ta'minlamoqda.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, Ibroyim Yusupov she'riyatida Vatan va xalq haqida teran fikr yuritiladi. U yorqin obrazlar, ramziy til va samimiy tuyg'ular orqali Qoraqalpog'iston go'zalligi va aholisining matonati mohiyatini aks ettiradi. Uning asarlari nafaqat chuqur vatanparvarlikni ettiradi, balki o'quvchilarda kuchli milliy o'zlikni anglash tuyg'usini uyg'otadi. Shuningdek, shoir she'riyati madaniy qadriyatlarni asrab-avaylash, milliy birlikni mustahkamlash, Vatanga chuqur muhabbat tuyg'usini tarbiyalashda muhim o'rin tutadi. Shuning uchun ham qoraqalpoq xalqining madaniy merosini saqlash va targ'ib qilishda uning adabiy xizmatlari katta. Uning asarlarini o'rganish va qadrlashni davom ettirish orqali kelajak avlodlar uning barqaror va mag'rur qoraqalpoq o'zligi haqidagi qarashlarini davom ettirishlari mumkin.

References:

1. Ibroyim Yusupov. Keuldagi ken dunya. Nukus, 1989.
2. Ibroyim Yusupov. Tanlangan she'rlar. O'zbekiston, aks 1990.
3. ARZIEV, S. A. Symbolic Images In I. Yusupov's Poetry. *JournalNX*, 7(1), 230-232.
4. Tolewbaeva, A., & Utegenova, M. THE THEME "MOTHERLAND" IN THE POETRY OF IBRAYIM YUSUPOV. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.*, 95.
5. Orazbayev, A. (2025). Philosophical Views of I. Yusupov. *Pubmedia Social Sciences and Humanities*, 2(3).